

באמת ערך לחיים הגשמיים שלנו. במשוואת החיים, המוות הוא הקבוע והחיים הם המשתנה והארעי. כולנו – ללא כל הבדל – מגיעים בסופו של דבר לאותו מקום.

תחושת אפסות וחידלון שכזו מתבטאת בעולם המקדשי בטומאה. הטומאה מרחיקה את האדם מן החברה, מן הקודש ומן החיים. התורה נותנת לאדם את הזמן לשהות בטומאתו, כדי לא להתכחש לחוויות הנפשיות שלו, ואז מציעה לו להיטהר. בכל הטומאות יש כוח לאדם לטהר את עצמו. אבל כאן, בטומאת המת, יש רק דבר אחד שיכול לטהר את האדם. יש רק גורם אחד שיכול להחזיר לאדם שפגש בחידלון האנושי את חדות החיים – וזהו האדם האחר. רק במפגש של טמא המת עם הכהן המטהר, בנכונות של הטמא להסתייע באחרים, יכול האדם לשוב אל החיים. החברה האנושית היא שתזכיר לאדם שיש בכל זאת ערך ומשמעות לחיינו. האדם בבדידותו הוא אין ואפס, אך הוא אינסופי כשהוא נפגש עם אדם אחר. שם, באינטראקציות הבינאישיות, בעזרה ההדדית, בפעילות החברתית שלנו, אנו יוצרים דברים שיישארו שנים רבות לאחר שאנו ניפרד מן העולם. שם מצויים החיים.

”וזהו הטהור על הטמא”, זהו סוד טהרתו של טמא המת מימי המקרא ועד ימינו. גם היום, אבלים אינם יכולים להתנחם בכוחות עצמם. במשך שבעה ימים יבקרו אותו חברים ומשפחה, קרובים ורחוקים, ואט אט ישיבו אותם אל החיים. ואז ביום השביעי מימי השבעה, יבואו המנחים ויקימו אותם: קומו אבלים מאבלכם. הטהורים הם שיטהרו את טמא המת. האנשים החיים שסביבנו הם שיתנו לנו את החרווה שאבדה לנו בפוגשנו את המוות.

הדרך להיטהר מן המתים

משהו חריג קורה בפרשיית פרה אדומה. בדרך כלל, הטמאים שבתורה נטהרים באופן עצמאי. אישה זבה או גבר זב, סופרים לעצמם שבעה ימים נקיים וטובלים במקווה או במעיין ונטהרים. אדם שטמא בטומאת שרץ טובל ונטהר בהערב שמש. שונה מהם טמא המת. אדם שנטמא למת איננו יכול להיטהר בכוחות עצמו. פרשיית פרה אדומה מלמדת שעליו להגיע למקדש, ושם הכהן הטהור יזה עליו את מי חטאת הפרה ביום השלישי וביום השביעי לטהרתו, ורק לאחר מכן הוא יטהר. מדוע דווקא כאן הטמא נטהר על ידי הזאה ולא בכוחות עצמו?

דומני שהדבר קשור לאופי הטומאה שבה הוא נטמא. מה קורה לאדם שבא במגע עם מת, באוהל או בבית העלמין? ספק אם קיים אדם שאיננו מכיר את התחושה הזו. כשאנו שבים מלוויה או מביקור בבית העלמין, משהו ברוח שלנו קמל. המפגש עם המוות מעורר בנו תחושה של חידלון, של אפסות, של זמניות ושל חוסר משמעות. שטף החיים מצליח להשכיח מאיתנו את העובדה, שמכה בנו בחוזקה בכל עת שאנו עומדים מול המוות – ממבטו של הנצח, אין